

29 Ιανουαρίου 1991

[Α. ΛΟΙΖΟΥ, ΠΡ., ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ, ΣΑΒΒΙΔΗΣ, ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, ΠΑ-
ΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΧΑΤΖΗΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/στές]

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΑΝΤΕΛΟΥΡΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Εφεσείοντες-Αιτητές,

v.

ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ,

*Εφσειβλήτων-Καθ' ων η αίτηση.**(Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 425).*

Προσφυγή βάσει του άρθρου 146 του Συντάγματος — Λόγοι ακυρώ-
σεως — Πλάνη περί τα πράγματα — Υφίσταται πλάνη περί τα
πράγματα όταν η διοίκηση κατά την λήψη της διοικητικής πράξης
βασίζεται σε γεγονότα που αντικειμενικά δεν υπάρχουν — Δεν τί-
θεται όμως θέμα πλάνης περί τα πράγματα αν η διοίκηση αξιολό-
γησε στοιχεία του φακέλου έστω και αν ήταν αντιφατικά μεταξύ
τους και ήταν δυνατόν εκ των πραγμάτων να οδηγηθεί η διοίκηση
στο συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε.

5

Διοικητική πράξη — Αιτιολογία — Δεν είναι ανάγκη να περιέχεται
στο σώμα της απόφασης — Μπορεί να συνάγεται από τα στοιχεία
του φακέλλου.

10

Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο — Δεδικασμένο — Απόφαση του Ανω-
τάτου Δικαστηρίου επί προσφυγής που αφορά στους ίδιους διάδι-
κους δεν δεσμεύει το Ανώτατο Δικαστήριο αν στην νέα υπο κρίση
υπόθεση θα βασίσει την απόφασή του στην αξιολόγηση άλλων γε-
γονότων που οδήγησαν στην έκδοση της διοικητικής πράξης.

15

Διοικητικό Δίκαιο — Δικαίωμα ακροάσεως του διοικουμένου πριν
την έκδοση μιας διοικητικής πράξης — Όταν το προβλέπει ο
Νόμος ή όταν η πράξη αποτελεί επιβολή ποινής ή κύρωσης ή όταν
είναι τιμωρητικής ή πειθαρχικής φύσεως.

Στα πλαίσια της παρούσας έφεσης επανεξετάστηκε η νομιμότη-
τα απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου με την οποία εγκρίθηκε
η επέκταση των Δημοτικών ορίων Λάρνακας ώστε να συμπεριλη-
φθεί σε αυτά η Βιομηχανική Περιοχή Λάρνακας η οποία όμως κεί-
ται εξ ολοκλήρου εντός της Χωρικής περιοχής Αραδίππου. Η
προσφυγή εναντίον της ίδιας απόφασης είχε πρωτόδικα απορρι-
φθεί και η ουσία της υπόθεσης επανατέθηκε κατ' έφεση.

20

25

5 Η πορεία προς τη λήψη της επίδικης απόφασης, με την αντιδικία μεταξύ Δήμου Λάρνακας και Συμβουλίου Βελτιώσεως Αραδίππου ως προς το σε ποιόν τη δικαιοδοσία θα υπαχθεί η βιομηχανική περιοχή που είχε δημιουργηθεί, εκτίθεται στο κείμενο της απόφασης.

Το Ανώτατο Δικαστήριο απορρίπτοντας την έφεση αποφάσισε ότι:

10 1. Τα πραγματικά γεγονότα τα οποία τέθηκαν ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου και στα οποία βασίστηκε η απόφασή του ήταν αντικειμενικά ορθά. Δεν μπορεί να τεθεί θέμα πλάνης περί τα πράγματα όταν το αρμόδιο όργανο αξιολογεί τα στοιχεία του φακέλου και αν ακόμα αυτά είναι αντιφατικά μεταξύ τους και εκτιμά στην ουσία διάφορα και αντιφατικά στοιχεία η εκτίμηση των οποίων μπορεί να οδηγήσει και στο συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η διοίκηση.

20 2. Διαπιστώνεται ότι τόσο στην προπαρασκευαστική διαδικασία όσο και κατά τη λήψη της επίδικης απόφασης λήφθηκαν σοβαρά υπόψη οι παραστάσεις του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αραδίππου. Κατέστη επίσης φανερό ότι για το όλο θέμα έγινε η δέουσα έρευνα και η δέουσα αιτιολογία μπορεί να μη βρισκείται στο σώμα της απόφασης, προκύπτει όμως από τα στοιχεία του φακέλου.

25 3. Αναφορικά με τη δέσμευση του Δικαστηρίου από προηγούμενη απόφαση (*Pantelis Pantelouri and Others v. The Council of Ministers (1985) 3 C.L.R. 852*) μεταξύ των ίδιων διαδίκων που αφορούσε παρόμοια σχετική απόφαση, η δέσμευση αυτή δεν υφίσταται γιατί η απόφαση αυτή αναφερόταν σε άλλη διοικητική πράξη που εκδόθηκε με διαφορετικά γεγονότα. Τα γεγονότα πάνω στα οποία βασίστηκε ο Δικαστής για να ακυρώσει την απόφαση σε κείνη την περίπτωση δεν υφίστανται στην υπό εξέταση έφεση, το δε αποτέλεσμα στην πρώτη υπόθεση *Pantelouri* δεν δημιουργεί δεδικασμένο για τη νέα πράξη η οποία υπήρξε αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας.

35 4. Σχετικά με το ερώτημα κατά πόσο υπήρχε για τη λήψη της επίδικης απόφασης υποχρέωση να ακουστεί το Συμβούλιο Βελτιώσεως Αραδίππου, οι καθιερωμένες αρχές είναι ότι το δικαίωμα του διοικουμένου να ακούεται πριν από την έκδοση μιας διοικητικής πράξεως που τον αφορά υπάρχει στις περιπτώσεις που το προβλέπει ο Νόμος ή όταν η επίδικη διοικητική πράξη αποτελεί στην ουσία επιβολή ποινής ή κυρώσεως ή όταν είναι τιμωρητικής ή πειθαρχικής φύσεως. Όσο για την απόφαση *Charolytos and Others v. The Republic (1967) 3 C.L.R. 703*, σελ. 709-710, πρέπει να σημειωθεί σχετικά ότι η αναφορά της στους κανόνες φυσικής δικαιοσύνης γίνεται σαν μέρος της όλης ελαττωματικής άσκησης της διακριτικής ευχέρειας της Διοίκησης και εν πάση περιπτώσει δεν κρίνεται ότι ορθά αποφασίστηκε.

Η έφεση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες Υποθέσεις:

- Δημοκρατία ν. Βασιλείου* (Α.Ε. 859 ημερ. 30.1.90)·
- Δημητρίου και άλλος ν. Δημοκρατίας* (1988) 3 Α.Α.Δ. 91·
- Pantelouri and Others ν. Council of Ministers* (1985) 3 C.L.R. 852·
- Βασιλείου ν. Δημοκρατίας* (Α.Ε. 605 ημερ. 24.4.90)· 5
- Hartos ν. The Republic*, 4 R.S.C.C.39·
- Markoullides ν. The Republic*, 3 R.S.C.C. 31·
- Kalisperas ν. The Republic*, 3 R.S.C.C. 1 51·
- Rallis ν. The Greek Communal Chamber*, 5 R.S.C.C. 11· 10
- Five Bus Tours Ltd. ν. The Republic* (1983) 3 C.L.R. 793·
- Demetriou and Others ν. The Republic* (1986) 3 C.L.R. 634·
- Demetriou and Others ν. The Republic* (1966) 3 C.L.R. 664·
- Ζαμπιρινή και Άλλοι ν. Της Δημοκρατίας* (Προσφυγή Αρ. 67/84 ημερ. 23.11.90)· 15
- Χαραλάμπους ν. Επάρχου Λεμεσού* (Προσφυγή Αρ. 356/89 ημερ. 28.12.90)·
- Charolytos and Others ν. The Republic* (1967) 3 C.L.R. 703.

Έφεση.

Έφεση εναντίον της απόφασης Δικαστού του Ανώτατου Δικαστηρίου Κύπρου (Μαλαχτού, Δ.) που δόθηκε στις 16 Οκτωβρίου, 1984 (Αριθμός Προσφυγής 229/72)* με την οποία η προσφυγή των εφεσειόντων εναντίον της απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου να επεκτείνει τα δημοτι-

* (1984) 3 Α.Α.Δ. 988

κά όρια Λάρνακας σε περιοχή που βρισκόταν στη χωριτική περιοχή της Αραδίππου απορρίφθηκε.

Ε. Ευσταθίου και Κ. Καμένος, για τους εφεσείοντες.

5 *Ν. Χαραλάμπους, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους εφεσίβλητους.*

Cur. adv. vult.

10 Α. ΛΟΙΖΟΥ ΠΡ., ανάγνωσε την απόφαση του Δικαστηρίου. Η δημιουργία βιομηχανικής περιοχής στην περιοχή της Λάρνακας ήγειρε το θέμα της περίληψης της μέσα στα δημοτικά όρια της πόλης για να καταστεί δυνατή, όπως αναφέρεται στη σχετική πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, με αριθμό 177 της 24ης Μαρτίου 15 1971, η παροχή από το Δήμο αυτό των συνήθων υπηρεσιών και η ανάληψη από αυτό ευθύνης για τις δαπάνες σχετικά με το σύστημα οδικού φωτισμού και συντήρησης του οδικού δικτύου, για τα οποία ο Δήμος Λάρνακος είχε ήδη δεσμευθεί προς το Υπουργείο Εμπορίου και Βιομηχανίας να παράσχει σε περίπτωση περίληψης της περιοχής 20 αυτής εντός των ορίων του.

Στην πρόταση αυτή αναφέρετο ότι η βιομηχανική περιοχή βρισκόταν εξ ολοκλήρου μέσα στη χωριτική περιοχή Αραδίππου, οι κάτοικοι της οποίας ενίσταντο στην περίληψη της στα δημοτικά όρια Λάρνακας.

25 Αναφέρετο επίσης ότι όπως παρατηρούσε ο Έπαρχος στην σχετική έκθεση, οι υπηρεσίες αυτές μπορούσε να προσφερθούν από το Συμβούλιο Βελτιώσεως Αραδίππου μελλοντικά, αλλά ότι κατά το χρόνο εκείνο οι υπηρεσίες του Συμβουλίου υστερούσαν κατά πολύ εκείνων του 30 Δήμου Λάρνακος από απόψεως βαθμού ποιότητας και οργανώσεως. Πάνω στο θέμα της πιο πάνω επεκτάσεως των δημοτικών ορίων Λάρνακος αναφέρετο ότι λήφθηκαν οι απόψεις του Υπουργού Εμπορίου και Βιομηχανίας των τμημάτων Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, Πολεοδομίας και Οικήσεως, του Επάρχου και του Προέδρου της 35

Δημοτικής Επιτροπής Λάρνακος που συνηγορούσαν για την επέκταση αυτή. Η εξέταση του θέματος αναβλήθηκε σε μελλοντική συνεδρία. Στη συνέχεια υποβλήθηκε στο Υπουργικό Συμβούλιο δεύτερη πρόταση με αριθμό 707/71 ημερομηνίας 18 Οκτωβρίου 1971, που εξετάστηκε στις 4 Νοεμβρίου 1971, και λήφθηκε η πιο κάτω απόφαση:

5

"Συμφωνήθη όπως Επιτροπή, απαρτιζόμενη εκ των Υπουργών Εσωτερικών, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Οικονομικών και Συγκοινωνιών και Έργων, μελετήσει το ως άνω θέμα, εν συνεννοήσει μετά του Γενικού Εισαγγελέως της Δημοκρατίας, και υποβάλει έκθεσιν εις το Συμβούλιον. Κατά την μελέτην του θέματος η Επιτροπή δέον όπως εξετάσει την δυνατότητα παροχής υπό του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αραδίππου των υπηρεσιών των αναφερομένων εις την πρώτη παράγραφον της υπ' Αρ. 177/71 Πρότάσεως, αίτινες είναι αναγκαίαι δια την λειτουργίαν της βιομηχανικής περιοχής εις Λάρνακα και, εις περίπτωσιν καθ' ην τούτο δεν είναι εφικτόν, την πιθανότητα παροχής των εν λόγω υπηρεσιών εις την ως άνω περιοχήν υπό του Δήμου Λάρνακος άνευ εντάξεως αυτής εντός των Δημοτικών ορίων Λάρνακος."

10

15

20

Είναι φανερό ότι το Υπουργικό Συμβούλιο ήθελε να εξεταστεί κάθε διαζευκτική πτυχή του θέματος και σχετικά με τις δυνατότητες του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αραδίππου και του Δήμου Λάρνακος, είτε η περιοχή ενταχθεί στα όρια του είτε όχι. Ακολούθησε η πρόταση στο Υπουργικό Συμβούλιο με αριθμό 326/72, στις 3 Μαΐου 1972, στην οποία γίνεται αναφορά στις προηγούμενες προτάσεις και αποφάσεις που λήφθηκαν πάνω σε αυτές και στη σύσταση της Επιτροπής που εξέτασε το θέμα σε δύο συνεδρίες που έγιναν στις 31 Ιανουαρίου 1972 και 3 Μαΐου 1972. Εκφράζεται σε αυτή η ομόφωνη διαπίστωση της Επιτροπής ότι οι υπηρεσίες του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αραδίππου υστερούν σημαντικά εκείνων οι οποίες μπορούν να παρίχονται από το Δήμο Λάρνακος, και δίδονται οι λόγοι. Γίνεται σύγκριση των δυνατοτήτων του Συμβουλίου και του Δήμου σε ότι αφορά την σκυβαλοσυλλογή, τη συντήρηση

25

30

35

του οδικού φωτισμού και οδικού δικτύου και τις υπηρεσίες που διέθεταν τα δύο σώματα. Η διαπίστωση του μέρους αυτού της πρότασης στηριζόταν πάνω σε έκθεση του Επάρχου ημερομηνίας 13 Δεκεμβρίου 1971, (Τεκμήριο 2, 5 ερυθρό 81), και δεν αμφισβητήθησαν τα στοιχεία από τον κ. Παντελούρη στην ένορκη κατάθεση του ενώπιον του Πρωτόδικου Δικαστή στις 15 Δεκεμβρίου 1983.

Είναι φανερό από τα πιο πάνω, ότι ήσαν αντικειμενικά ορθά τα πραγματικά γεγονότα τα οποία τέθηκαν ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου και στα οποία βασίστηκε η απόφαση του. Έτσι δεν μπορεί να ευσταθήσει ο ισχυρισμός ότι υπήρξε πλάνη περί τα πράγματα που συνιστάται όταν η διοίκηση βασίζεται πάνω σε γεγονότα που αντικειμενικά δεν υπάρχουν, γιατί στην υπό εξέταση περίπτωση δεν εγείρεται θέμα αντικειμενικής ανυπαρξίας των γεγονότων και πραγματικών περιστατικών και προϋποθέσεων στα οποία στηρίζεται η επίδικη απόφαση, και δεν μπορεί να τεθεί θέμα πλάνης περί τα πράγματα όταν το αρμόδιο διοικητικό όργανο αξιολογεί τα στοιχεία του φακέλλου και αν ακόμα αυτά είναι αντιφατικά μεταξύ των και εκτιμά στην ουσία διάφορα και αντιφατικά στοιχεία η εκτίμηση των οποίων μπορεί να οδηγήσει και στο συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η διοίκηση. (Βλέπε Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου Επικρατείας 1929-1959 σελ. 25 268 και την πρόσφατη απόφαση της Ολομέλειας στην υπόθεση *Δημοκρατία ν. Βασιλείου, Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 859 που εκδόθηκε στις 30 Ιανουαρίου 1990*).

Στη συνέχεια στην πρόταση εξετάζεται η διαζευκτική πιθανότητα της παροχής από το Δήμο Λάρνακος των υπηρεσιών χωρίς η περιοχή αυτή να υπαχθεί στα δημοτικά του όρια. Μετά όμως από Γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα γίνεται η διαπίστωση ότι δεν μπορεί, σύμφωνα με τον τότε ισχύοντα περί Δήμων Νόμο, άρθρο 123(1)(i) ο 35 Δήμος Λάρνακος να παρέχει τέτοιες υπηρεσίες σε περιοχή εκτός των ορίων του και η πρόταση συνεχίζει με τα πιο κάτω:

"6. Η Επιτροπή μελετήσασα το όλον θέμα εν εκτάσει και λαβούσα σοβαρώς υπ' όψιν τας υπό του Συμβου-

λίου Βελτιώσεως Αραδίππου υποβληθείσας παραστάσεις, ομοφώνως συνεφώνησεν ότι, υπό τας περιστάσεις και βασιζομένη επί ορθολογιστικών κριτηρίων, η ορθή λύσις του θέματος είναι να τροποποιηθώσι τα σύνορα των Δημοτικών ορίων Λάρνακος ούτως ώστε να επεκταθώσι ταύτα ίνα καλύπτωσι και την εντός των ορίων του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αραδίππου ευρισκομένην Βιομηχανικήν Περιοχήν.

7. Ο Υπουργός Εσωτερικών όστις θα εισαγάγη το θέμα θα καλέση το Υπουργικόν Συμβούλιον όπως υιοθετήση το εις την προηγουμένην παράγραφον 6 συμπέρασμα της εξ Υπουργών Επιτροπής και εγκρίνη την εισήγησιν εις την παράγραφον 4 της υπ' αρ. 177/71 Προτάσεως του Υπουργείου Εσωτερικών ήτοι να εγκρίνη:-

(α) την επέκτασιν των Δημοτικών ορίων Λάρνακος προς τον σκοπόν περιλήψεως εντός αυτών της Βιομηχανικής Περιοχής Λάρνακος, ήτις δεικνύεται πλαισιουμένη δι' ερυθρού χρώματος επί του Κυβερνητικού Χωρομετρικού Σχεδίου υπ' αύξοντα αριθμόν 2209 του κατατεθειμένου παρά τη Γραμματεία του Υπουργικού Συμβουλίου· και

(β) την έκδοσιν των διαταγμάτων άτινα επισυνάπτονται ως Παραρτήματα 'Α' και ' Β'."

Είναι φανερό από το περιεχόμενο της παραγράφου 6 ότι λήφθησαν σοβαρά υπόψη από την Επιτροπή που μελέτησε το όλο θέμα οι παραστάσεις του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αραδίππου. Το Υπουργικό Συμβούλιο πήρε στις 18 Μαΐου 1972 την με αριθμό 11.375 πιο κάτω απόφασή του. Το Συμβούλιον -

"(α) απεφάσισεν όπως εγκρίνη την επέκτασιν των Δημοτικών ορίων Λάρνακος προς τον σκοπόν περιλήψεως εντός αυτών της Βιομηχανικής Περιοχής Λάρνακος, ήτις κείται εξ ολοκλήρου εντός της χωριτικής περιοχής Αραδίππου και ήτις δεικνύεται πλαισιουμένη δι

ερυθρού χρώματος επί του Κυβερνητικού Χωρομετρικού Σχεδίου υπ' αύξοντα αριθμόν 2209, του κατατεθειμένου παρά τη Γραμματεία του Συμβουλίου, και

(β) εμελέτησε -

5 (ι) το σχέδιον Διατάγματος, το επισυνημμένον εις την Πρότασιν υπ' Αρ. 326/72 ως Παράρτημα 'Α', ετοιμασθέν δυνάμει του άρθρου 5 των περί Δήμων Νόμων του 1964 έως 1970, και

10 (ιι) το σχέδιον Διοικητικής Πράξεως, το επισυνημμένον εις την Πρότασιν υπ' Αρ. 326/72 ως Παράρτημα 'Β', ετοιμασθέν δυνάμει του άρθρου 20 του περί Χωριτικών Αρχών Νόμου, Κεφ. 244 και του άρθρου 4 του περί Χωρίων (Διοίησις και Βελτίωσις) Νόμου, Κεφ. 243 και Νόμων 46 του 1961, 58 του 1962, 4 του 1966 και 31
15 του 1969·

και απεφάσισεν όπως τα ως άνω σχέδια Διατάγματος και Διοικητικής Πράξεως εκδοθούν."

Είναι φανερό ότι στη λήψη της επίδικης απόφασης το
20 Υπουργικό Συμβούλιο έλαβε υπόψη του τις παραστάσεις του Συμβουλίου Βελτιώσεως και ειδικότερα αν θα μπορούσε να προσφέρει αυτές τις υπηρεσίες που αιταιούνται και περιγράφονταν στην πρώτη παράγραφο της πρώτης πρότασης που υποβλήθηκε σε αυτό. Θα πρέπει στο σημείο
25 αυτό να αναφερθεί ότι υποβλήθηκε στον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας υπόμνημα από μέρους του Προέδρου της κοινότητας Αραδίππου, των μελών της Χωριτικής Αρχής, τα τοπικά μέλη του Συμβουλίου Βελτιώσεως και εκπροσώπων σωματείων και οργανώσεων ημερομηνίας 22 Απρι-
30 λίου 1969, αντίγραφο του οποίου στάληκε στους Υπουργούς, τον Πρόεδρο της Βουλής, Έπαρχο, Βουλευτές κλπ., και πάνω στο οποίο αναφέρεται ότι μετά τις 22 Απριλίου 1969, έγινε σύσκεψη στο Προεδρικό μέγαρο. Στο υπόμνημα αυτό εκτίθεντο οι ενστάσεις των αντιπροσωπευτικών
35 παραγόντων της κοινότητας Αραδίππου από τα μέλη ως προς το θέμα της λειτουργίας βιομηχανικής περιοχής που

ήδη είχε γίνει με τη δημοσίευση του διατάγματος απαλλοτριώσεως και η νομιμότητα της οποίας δεν προσβλήθηκε και από την άλλη το ζήτημα της επεκτάσεως των δημοτικών ορίων Λάρνακος.

Είναι φανερό ότι για το όλο θέμα έγινε η δέουσα έρευνα και η δέουσα αιτιολογία της επίδικης απόφασης βρίσκεται στο περιεχόμενο των προτάσεων και των άλλων εγγράφων με αποκορύφωμα την τελευταία πρόταση που τέθηκε ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου. Αρκεί να λεχθεί εδώ ότι η αιτιολογία μιας απόφασης δεν είναι ανάγκη να περιέχεται στο σώμα αυτής, μπορεί να βγαίνει και από τα στοιχεία του φακέλλου. (Βλέπε *Λαυρέντιος Δημητρίου και Άλλος ν. Της Δημοκρατίας Αναθεωρητικές Εφέσεις Αρ. 593-594, απόφαση που εκδόθηκε στις 28 Ιανουαρίου 1988*). 5 10 15

Θα ήταν όμως χρήσιμο στο στάδιο αυτό να γίνει αναφορά στην υπόθεση *Pantelis Pantelouri and Others ν. The Council of Ministers (1985)3 C.L.R. 852*, στην οποία προσβλήθηκε με επιτυχία η απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου να επεκτείνει τα όρια του Δήμου Λάρνακος υπό μορφή νησίδας έξω από το Δήμο Αραδίππου και στα όρια της υφιστάμενης βιομηχανικής περιοχής που είναι το αντικείμενο της σημερινής έφεσης. Στην απόφαση αυτή ο Δικαστής Πιχής είτε τα πιο κάτω στη σελ. 859: 20

"In *Xapolytos* (supra) it was emphasized that a decision on the alteration of village boundaries necessarily presupposes proper consideration of the views of the village affected thereby. 25

Examination of the material placed before the Council of Ministers contained in the file of the case leads to the conclusion that objections of the village of Aradhippou to the contemplated extension of the municipal boundaries of Larnaca were not properly recorded. The omission was such that the Council might be misled as to the reaction of the village of Aradhippou to the scheme under consideration. This failure was apt to 30 35

cause a misconception of facts material to the case and as explained the final submission to the Council of Ministers did not rectify the position; on the contrary it probably reinforced misapprehensions of the Council of Ministers on the matter. In sum, the objections of the village of Aradhippou to the plan, a material consideration for the decision of the respondents, were not properly placed before the deciding body; hence the material before the Council of Ministers did not reflect the true facts of the case. A failure that became all the greater because of omission to inform the Council of Ministers of assurances given by the Minister of Interior that the extension would not be implemented. Material facts were not placed before the Council of Ministers sealing the inquiry made with inadequacy. On account of the great likelihood, virtually a certainty of misconception of material facts, the decision must be annulled. The same conclusion is warranted by the omission of the investigating authority to record the results of their inquiry respecting the views of the village authorities of Aradhippou rendering the outcome of the inquiry defective."

Είναι φανερό ότι η απόφαση αυτή δεν δεσμεύει το Δικαστήριο τούτο γιατί εξάλλου αναφέρετο σε άλλη διοικητική πράξη που εκδόθηκε με διαφορετικά γεγονότα. Αναφορικά με το επιχείρημα ότι η ακύρωση της απόφασης στην υπόθεση *Pantelouri* (πιο πάνω), οδηγεί σε ακύρωση της προσβαλλόμενης σήμερα απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου, θα πρέπει να τονισθεί ότι τα γεγονότα πάνω στα οποία βασίστηκε ο Δικαστής για να ακυρώσει την απόφαση σε εκείνη την περίπτωση δεν υφίστανται στην υπό εξέταση έφεση, το δε αποτέλεσμα στην πρώτη υπόθεση *Pantelouri* δεν δημιουργεί δεδικασμένο για τη νέα πράξη η οποία υπήρξε αντικείμενο της παρούσης διαδικασίας. Το πρώτο ερώτημα που τίθεται είναι αν ανεξάρτητα από το γεγονός ότι αναφέρεται στην απόφαση ότι λήφθηκαν υπόψη οι παραστάσεις του Συμβουλίου Βελτιώσεως Αραδίππου, κατά πόσο υπήρχε για τη λήψη της απόφασης αυτής υποχρέωση να ακουστεί το Συμβούλιο Βελτιώσεως

Αραδίππου. Το δικαίωμα ακροάσεως έχει γίνει αντικείμενο της νομολογίας μας σε περισσότερες από πενήντα αποφάσεις. Στην πρόσφατη απόφαση της Ολομέλειας στην υπόθεση *Στέλιος Βασιλείου ν. Της Δημοκρατίας (Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 605, που εκδόθηκε στις 24 Απριλίου 1990)*, αναφέρονται τα πιο κάτω: 5

"Προς υποστήριξη της επιχειρηματολογίας του ο δικηγόρος του εφεσεύοντα έκαμε αναφορά στις υποθέσεις *Zavros ν. District Officer Paphos (1986) 3 C.L.R. 44, Frangoulides and Another ν. Republic (1985) 3 C.L.R. 680, Papaleontiou ν. Republic (R.A. 415, 25.9.87)*, και ιδιαίτερα στις αποφάσεις στις υποθέσεις *Kazamias ν. Republic (1982) 3 C.L.R. 239, και Adamides ν. Republic (1982) 3 C.L.R. 343*. Οι αποφάσεις στην *Kazamias και Adamides* βεβαιώνουν την αρχή η οποία είναι γενικά παραδεκτή ότι τυγχάνουν εφαρμογής οι κανόνες της φυσικής δικαιοσύνης στην λήψη αποφάσεων διοικητικών οργάνων που έχουν πειθαρχικό τιμωρητικό χαρακτήρα. Οι κανόνες αυτοί περιλαμβάνουν και το δικαίωμα ακρόασης πριν την λήψη της απόφασης. Κατ' αναλογία και στην προκειμένη περίπτωση εισηγήθηκε ο δικηγόρος του εφεσεύοντα έπρεπε να είχε δοθεί η ευκαιρία και στον αιτητή να ακουστεί πριν τον τερματισμό των υπηρεσιών του. Η εισήγηση παραγνωρίζει ότι ο τερματισμός των υπηρεσιών του εφεσεύοντα δεν είχε τιμωρητικό χαρακτήρα καθώς και την αρχή ότι στη λήψη καθαρά διοικητικών αποφάσεων ή μέτρων δεν υποχρεούται η διοίκηση να ακούσει τον επηρεαζόμενο πριν τη λήψη ή διαμόρφωση της απόφασης. (*Kontemeniotis ν. C.B.C. (1982) 3 C.L.R. 1027. (Βλέπε επίσης Karatsi ν. Republic (1984) 3 C.L.R. 488)*." 10 15 20 25 30

Στην υπόθεση *Kontemeniotis* (πιο πάνω) ο Δικαστής Πικίης είπε τα πιο κάτω στις σελ. 1033-1034:-

"The rules of natural justice is that set of rules that should govern the conduct of public bodies charged with the determination of the rights of the citizen. They are founded in the words of Denning, M.R., in *Payne ν. Lord* 35

5 Harris [1981] 2 All E.R. 842 (C.A.) on the simple precept of fairness. They require in law that an opportunity be given to a party to be heard in proceedings of a penal of disciplinary character. In Cyprus, the rules of natural
10 justice form part of the fundamental provisions of the Constitution. (See Article 12.5 - *Nicolaos D. Haros v. The Republic*, 4 R.S.C.C. 39; *Stelios K. Morsis v. The Republic*, 4 R.S.C.C. 133; *Menelaou v. Republic (1980)* 3 C.L.R. 467; *Papacleovoulou v. Republic (1982)* 3 C.L.R. 187). The right to be heard is safeguarded in proceedings of a penal or disciplinary character. (See, *Lewis v. Heffer [1978]* 3 All E.R. 354 (C.A.); *R. v. Hull Prison Board of Visitors [1979]* 3 All E.R. 545 (D.C.). *Republic v. Lefkos Georghiadis (1972)* 3 C.L.R. 594. Relevant principles
15 discussed at length).

A series of Cyprus decisions establish that opportunity to be heard must be given in every case where an accusation of a penal or disciplinary character is preferred against the citizen. (See, *HjiGeorghiou v. Republic (1981)* 3 C.L.R. 587; *Savva v. The Republic (1981)* 3 C.L.R. 599). No comparable duty is cast upon administrative bodies with regard to purely administrative matters, such as seeking the views of a departmental head on the performance of a candidate, and the answer thereto, matters of a purely administrative character. In
20 evaluating the services of a subordinate, the Board had a right to seek information, with regard to the value of the services of Kontemeniotis, from any legitimate source. And the head of his department was obviously, the proper channel to apply to for information. Even if a
25 duty was cast on the C.B.C. by virtue of the general principles of administrative law, to communicate adverse confidential reports to a person affected thereby, the non-communication of such a report, as the learned trial
30 Judge observed, is not, in itself, a reason for the discharge of the administrative act. Arguably, such failure could only lead to the annulment of the act complained of where it is demonstrated that the inquiry was rendered
35 defective as a result of the non-communication."

Στις αποφάσεις του Συνταγματικού Δικαστηρίου το θέμα των κανόνων φυσικής δικαιοσύνης που κάτω από το Άρθρο 12 του Συντάγματος είχαν εφαρμογή σε αδικήματα γενικά, αποφασίστηκε ότι πρέπει να εφαρμόζεται και στις υποθέσεις πειθαρχικού ελέγχου. (Βλέπε *Haros and The Republic*, 4 R.S.C.C. σελ. 39 *Markoullides and The Republic*, 3 R.S.C.C. 31, *Kalisperas and The Republic*, 3 R.S.C.C. 151.) Στην υπόθεση *Rallis and The Greek Communal Chamber*, 5 R.S.C.C. 11, αποφασίστηκε ότι τερματισμός υπηρεσιών ενός υπαλλήλου για το λόγο μη ικανοποιητικής εργασίας δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως πειθαρχική πράξη εναντίο του υπαλλήλου ενώ εκεί που ο τερματισμός των υπηρεσιών στηρίζεται με ίση δύναμη και σε ανικανότητα και σε πειθαρχικούς λόγους ώστε να δημιουργούνται αμφιβολίες ως προς το ποιός ήτο ο ουσιώδης και επικρατών σκοπός (predominant purpose) για τέτοιο τερματισμό ανεξάρτητα από του κατά πόσο η υπηρεσία μπορούσε να τερματισθεί για το λόγο της ανικανότητας μόνο, τέτοιος τερματισμός πρέπει να θεωρείται ότι αποτελεί πειθαρχική πράξη.

Στην υπόθεση *Imbrahim Nedim v. The Turkish Communal Chamber* (πιο πάνω), ένας πάλιν τερματισμός υπηρεσιών που ήταν από τη φύση του συνδεδεμένος με πειθαρχική πράξη εναντίον του απαιτούσε την εφαρμογή των κανόνων της φυσικής δικαιοσύνης.

Στην υπόθεση *Karatsi* (πιο πάνω), υιοθετήθηκε το τί αποφασίστηκε στην υπόθεση *Five Bus Tours Ltd., v. The Republic* (1983) 3 C.L.R. 793, όπως και στην υπόθεση *Kontemeniotis*, που στην ουσία, και όπως έχει εκτεθεί αποφασίστηκε η αρχή ότι διοικητικά όργανα δεν έχουν υποχρέωση να δίδουν την ευκαιρία σε ένα ενδιαφερόμενο να ακουστεί στις περιπτώσεις απόφασης πάνω σε καθαρά διοικητικά θέματα. Αναφορά μπορεί να γίνει επίσης και στις υποθέσεις *Demetriou and Others v. The Republic* (1986) 3 C.L.R. 634, στις σελ. 656 έως 660 και *Demetriou and Others v. The Republic* (1966) 3 C.L.R. 664, στη σελ. 674. Όπως επίσης στις υποθέσεις *Ζαμπτυρινή και Άλλων ν. Της Δημοκρατίας* (Αρ. 67/84 κλπ, που η απόφαση δόθη-

κε στις 23 Νοεμβρίου 1990), και *Χαραλάμπους ν. Επάρχου Λεμεσού Αρ. 356/89*, που δόθηκε στις 28 Δεκεμβρίου 1990.

- 5 Οι καθιερωμένες κατά τη νομολογία μας αρχές είναι ότι το δικαίωμα του διοικουμένου να ακούεται πριν από την έκδοση μιας διοικητικής πράξεως που τον αφορά υπάρχει στις περιπτώσεις που το προβλέπει ο Νόμος ή όταν η επίδικη διοικητική πράξη αποτελεί στην ουσία επιβολή ποινής ή κυρώσεως ή όταν είναι τιμωρητικής ή πειθαρχικής φύσεως. Θα πρέπει βέβαια να γίνει αναφορά στην υπόθεση *Charolytos and Others v. The Republic (1967) 3 C.L.R. 703*. Η υπόθεση που αφορούσε απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για τροποποίηση των ορίων χωριού κάτω από το Άρθρο 20 του περί Χωρικών Αρχών Νόμου, Κεφ. 244 την οποία ο Δικαστής Τριανταφυλλίδης 10 ακύρωσε και είπε τα πιο κάτω στις σελίδες 709-710:

20 "It was matter of proper administration for the Council of Ministers to have decided, on whether or not the sub judge proclamation were to be made, after weighing duly all material considerations, including the objections of the Applicants; it was, moreover, a matter of natural justice in a case of this nature, for the said objections to be considered by the Council of Ministers. In the circumstances already explained in this Judgment, 25 the Council was not enabled to act as required by proper administration and natural justice; and it was, also, led to act on the basis of an incomplete picture of the matter. As a result the exercise of its discretionary powers under section 20 of Cap. 244 was a defective one and its 30 product, the subject matter of this recourse, has to be declared to be null and void and of no effect whatsoever, as being contrary to law and in excess and abuse of powers."

- 35 Θα πρέπει σχετικά με την απόφαση αυτή να σημειωθεί ότι η αναφορά στους κανόνες φυσικής δικαιοσύνης γίνεται σαν μέρος της όλης ελαττωματικής άσκησης της δια-

κριτικής ευχέρειας της Διοίκησης και εν πάση περιπτώσει δεν κρίνουμε ότι ορθά αποφασίστηκε.

Για όλους τους πιο πάνω λόγους η έφεση απορρίπτεται, και η πρωτόδικη απόφαση επικυρώνεται, κάτω από τις περιστάσεις δεν γίνεται οποιαδήποτε διαταγή για έξοδα.

5

Έφεση απορρίπτεται χωρίς έξοδα.